

Працюючи під керівництвом викладача, студенти набувають досвіду виконання наукових робіт відповідно до вимог, що пред'являються до такого виду робіт. Виконання науково-дослідницьких робіт з різних наук у процесі навчання сприяє підготовці студента до написання магістерської дипломної роботи.

Незважаючи на обмеження часу, доцільно проводити презентації рефератів та аналітичних оглядів публікацій на семінарських заняттях. З одного боку це сприяє умінню студента виступати перед аудиторією, грамотно, лаконічно висловлювати свої думки, оперативно реагувати на поставлені питання та справлятися з непередбачуваними елементами спілкування. З іншого боку студенти в групі отримують корисну інформацію не лише з тієї проблеми, над якою самі працюють, а й із проблем, які досліджують одногрупники, що сприяє розширенню світогляду та розвитку особистості. Враховуючи часові обмеження, на жаль, не всі презентації можуть бути представлені на семінарських заняттях.

Слід зазначити, що на якість виконання кожного виду роботи студента впливає стимулюючий чинник, яким є оцінювання знань студентів. Кожен студент на семінарському занятті повинен отримати певні вміння та знання, які у свою чергу мають бути оцінені. У процесі презентації реферата чи аналітичного огляду публікацій студенти, які брали активну участь в обговоренні проблеми, в дискусіях, отримують відповідні бали. Для досягнення стовідсоткового оцінювання на таких заняттях доцільно також застосування таких інноваційних технологій як експрес-контроль чи тестування.

Застосування інноваційної та наукової складової на семінарських заняттях сприяє підвищенню рівня засвоєння навчального матеріалу, розвитку усного мовлення та наукового мислення студентів, формуванню умінь і навичок майбутніх фахівців.

*Ходакевич С.І., к.е.н.,
доцент кафедра банківської справи*

НАУКОВО-ДОСЛІДНИЦЬКА РОБОТА СТУДЕНТІВ У ВИЩІЙ ШКОЛІ

Науково-дослідницька робота студентів є одним із найважливіших засобів підвищення якості підготовки і виховання спеціалістів з вищою освітою, здатних творчо застосовувати в практичній діяльності найновіші досягнення науково-технічного прогресу.

Оскільки головним завданням вищих навчальних закладів є підготовка спеціалістів для економіки, то найважливішим питанням здійснення дослідницької діяльності було і залишається питання про її вплив на навчальний процес. Досвід свідчить, що розвиток наукових досліджень безпосередньо впливає на якість навчального процесу, оскільки вони змінюють не лише вимоги до рівня знань студентів, а й сам процес навчання і його структуру у вищій школі, підвищуючи ступінь підготовленості майбутніх спеціалістів. Розвиток науки у вищій школі передбачає підвищення якості підготовки спеціалістів, здатних, у свою чергу, після закінчення навчання самостійно вирішувати серйозні наукові завдання, йти у рівень з передовими ідеями теорії і практики управління економікою.

Залучення до наукової роботи робить для студентів дисципліни, які вивчаються, предметними, стимулюючи їх засвоєння. Підвищення ефективності вузівських науково-дослідних робіт, залучення до їх виконання студентів підвищують і якість підготовки спеціалістів вищої кваліфікації. За рахунок цього вузівська наука має можливість омолоджувати наукові кадри, оскільки приплив молодих учених здійснюється постійно. Ця особливість дає великі переваги вищій школі як з точки зору розвитку самих досліджень, так і з точки зору підготовки наукових кадрів. Тому специфіка роботи вищих навчальних закладів потребує не простого, а органічного поєднання навчально-виховної і науково-дослідної роботи викладачів, аспірантів і студентів. Типовими у цій галузі є інтеграція і подальша спеціалізація наукової діяльності та прискорення темпів її розвитку. При цьому наявність кафедр і спеціальностей різних профілів і напрямів створює можливість проведення комплексних досліджень.

Науково-дослідницька діяльність студентів включає в себе два взаємопов'язані напрями:

— навчання студентів елементам дослідницької діяльності, організації та методики наукової творчості;

— наукові дослідження, що здійснюють студенти під керівництвом професорів і викладачів за загально-кафедральною, загально-факультетською чи вузівською науковою проблемою.

Поступове зростання обсягу і складності набутих студентами знань, умінь, навичок у процесі виконання ними наукової роботи забезпечує вирішення таких основних завдань: формування на-

укового світогляду, оволодіння методологією та методами наукового дослідження; розвиток творчого мислення та індивідуальних здібностей студентів у вирішенні практичних завдань; прищеплення студентам навичок самостійної науково-дослідної роботи; розвиток ініціативи, здатності застосовувати теоретичні знання у своїй практичній роботі; створення та розвиток наукових шкіл, творчих колективів, виховання у вузі резерву вчених, дослідників, викладачів.

Організаційна структура науково-дослідницької діяльності у вищому навчальному закладі може бути представлена в такому вигляді:

- проректор з наукової роботи;
- рада науково-дослідницької діяльності студентів університету;
- рада студентського науково-творчого товариства факультетів;
- студентські науково-творчі товариства кафедр.

Чуб П.М., к.е.н., доцент
кафедри банківської справи

ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

Науково-дослідна робота студентів вищого навчального закладу є одним із напрямів їх самостійної роботи, важливим чинником підготовки висококваліфікованих спеціалістів. Належно організована науково-дослідна робота студентів у навчальному процесі сприяє поглибленому засвоєнню навчальних дисциплін, виявленню індивідуальності, формуванню власної думки щодо конкретної дисципліни.

У деяких вищих навчальних закладах запроваджено спеціальне вивчення курсу з основ організування та методики проведення наукових досліджень. Окрім того, приступаючи до вивчення кожної навчальної дисципліни, викладачам на перших лекціях доцільно ознайомлювати студентів зі специфікою методів дослідження науки.

Важливо підкреслити, що студент, який займається науковою роботою, відповідає лише за себе: тільки від нього самого залежить вибір теми досліджень і терміни виконання роботи. Затрачаючи особистий час, студент розвиває такі важливі для майбутнього дослідника якості, як творче мислення, відповідальність і вміння відстоювати власний погляд.

Науково-дослідну роботу студентів слід спрямовувати на розвиток системи інтелектуальних творчих якостей особистості: інтуїції (пряме бачення суті речей без обґрунтування); креативності (творче) мислення (здатність продукувати нові ідеї, гіпотези, способи розв'язання проблемних задач); творчої уяви (самостійне створення нових образів, які реалізуються в оригінальних результатах діяльності); дивергентності мислення (здатність запропонувати декілька підходів до розв'язання задачі та міняти їх, бачити проблеми, об'єкти в різних ракурсах); оригінальності мислення (своєрідність якостей розуму, способу розумової діяльності); асоціативності мислення (здатність використовувати асоціації, в т. ч. аналогії).

Науково-дослідна діяльність студентів вищого закладу освіти повинна здійснюватися в таких напрямках:

➤ науково-дослідна робота як невід'ємний елемент навчального процесу, що належить до календарно-тематичних та навчальних планів, навчальних програм і є обов'язковою для всіх студентів;

➤ науково-дослідна робота, що здійснюється поза навчальним процесом у межах студентського науково-творчого товариства, у наукових гуртках, проблемних групах тощо;

➤ науково-організаційні заходи (конференції, конкурси, олімпіади тощо).

Навчальна науково-дослідна робота. Такий вид роботи студентів у межах навчального процесу є обов'язковим для кожного і охоплює майже всі форми навчальної роботи:

— написання рефератів з конкретної теми у процесі вивчення дисциплін соціально-гуманітарного циклу, фундаментальних і професійно орієнтованих, спеціальних дисциплін, курсів спеціалізації та за вибором;

— виконання лабораторних, практичних, семінарських і самостійних завдань, контрольних робіт, які містять елементи проблемного пошуку;

— виконання нетипових завдань дослідницького характеру під час різних видів практики, індивідуальних завдань;

— розроблення методичних матеріалів з використанням дослідницьких методів (спостереження, анкетування, бесіда, соціометрія тощо);